

Nr 71.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1918 kl. 1/2 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
ändringar i staten för folkskollärarnas pensionsinrättning.*

I en till riksdagen den 26 april 1918 avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 349, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

att i lönestaten för folkskollärarnas pensionsinrättning må, med utslutande av den nuvarande sekreterar- och ombudsmannabefattningen med ett arvode å 3,500 kronor, jämte den till staten nu fogade första anmärkningen uppföras en ordinarie sekreterare, tillika ombudsman, med lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg å respektive 3,600 kronor, 1,800 kronor och 400 kronor, tillhopa 5,800 kronor, vartill kunna komma två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring,

att i nämnda lönestat uppföres ett kvinnligt biträde av tredje graden med lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg å respektive 1,100 kronor, 750 kronor och 150 kronor, tillhopa 2,000 kronor, vartill kunna komma två ålderstillägg, vardera å 200 kronor, efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring,

att för de i samma lönestat upptagna två ordinarie kvinnliga skrivbiträdena uppföras samma avlöningsförmåner som för kvinnliga skrivbiträden i andra lönegraden, alltså för vardera biträdet lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg å respektive 900 kronor, 550 kronor och 150 kronor eller tillhopa 1,600 kronor, vartill kunna komma två ålderstillägg, vardera å 200 kronor, efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring,

att avlöningsförmånerna för den i lönestaten uppförde vaktmästaren må fastställas i överensstämmelse med de avlöningsförmåner, som äro,

respektive kunna varda av 1918 års riksdag bestämda för förste vaktmästare vid statens centrala ämbetsverk, dock med rätt för honom att för tillsyn över pensionsinrättningens fastighet, utan avdrag å avlöningen, åtnjuta fri bostad jämte bränsle,

att följande i staten uppförda anslag, nämligen: förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 3,000 kronor, och reservationsanslaget till vikariatsersättningar, arvoden åt amanuenser och extra biträden samt flitpenningar åt e. o. tjänstemän och e. o. vaktmästare, nu 9,800 kronor, må höjas, det förra till 4,000 kronor och det senare till 10,000 kronor,

att de i kungörelsen den 22 juni 1911 angående ny stat för folkskollärarnas pensionsinrättning m. m. stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten upptagna avlöningsförmåner förklaras skola äga tillämpning jämväl å de nya och de omreglerade ordinarie befattningarna,

att den nya sekreterartjänstens innehavare må tillerkännas delaktighet i lärarnas vid elementarläroverken nya änke- och pupillkassa efter ett delaktighetsbelopp av 4,000 kronor, samt

att den på extra stat hos direktionen anställda kvinnliga bokhållaren må, därest hon blir innehavare av den föreslagna ordinarie kvinnliga biträdesbefattningen av tredje graden, för uppflyttning i högre lönegrad räkna sig till godo sin föregående tjänstgöring såsom extra bokhållare inom verket.

Utskottet.

I avseende å den närmare utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen.

Ifrågavarande proposition är föranledd av en utav direktionen över folkskollärarnas pensionsinrättning gjord framställning angående vissa ändringar i pensionsinrättningens lönestat och avser uppförande å staten av en ordinarie sekreterare, tillika ombudsman, samt en ordinarie kvinnlig bokhållare, förändring av två kvinnliga biträdesbefattningar i första graden till biträden av andra graden, förbättring av vaktmästarnas löneförmåner samt höjning av det i staten uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg och reservationsanslaget till vikariatsersättningar m. m.

Sekreteraren
och ombuds-
mannen.

Vad först angår sekreterar- och ombudsmansbefattningen må erinras, hurusom denna redan i den tidigare fastställda lönestaten var uppförd såsom ordinarie tjänst med avlöningsförmåner, uppgående till 1,000 kronor i lön och 600 kronor i tjänstgöringspenningar samt rätt till ett ålders-tillägg å 200 kronor efter 5 år. I den av 1911 års riksdag godkända, nu gällande lönestaten blev emellertid ifrågavarande befattning icke uppförd såsom ordinarie tjänst, då med den förändrade ställning, som av

direktionen föreslagits för dess innehavare, befattningen för denne syntes komma att erhålla karaktären av en bisyssla. I stället upptogs ett arvode av i ett för allt 3,500 kronor om året. Nu har direktionen ansett förhållandena vara sådana, att befattningen borde ånyo uppföras å ordinarie stat och syntes med hänsyn till de kompetensvillkor, som skulle fordras av dess innehavare, och tjänsten tillhörande åligganden löneförmånerna ej böra sättas lägre än såsom för en andra gradens tjänsteman eller till 5,800 kronor begynnelselönen, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar och 400 kronor ortstillägg, med två ålderstillägg, vardera å 500 kronor efter respektive 5 och 10 år.

Statskontoret har för sin del tillstyrkt förslaget och har departementschefen ansett sig böra förorda bifall till direktionens hemställan.

Även utskottet anser sådana omständigheter vara förebragta, att det synes lämpligt, att sekreteraren erhåller ställning av ordinarie befattningshavare hos direktionen. Utskottet har icke heller något att erinra mot de föreslagna avlöningsförmånerna och synes det vara riktigt, att sekreteraren för sina efterlevandes pensionering medgives delaktighet i lärarnas vid elementarläroverken nya änke- och pupillkassa efter angivna grunder. Utskottet har jämväl funnit sig böra biträda övriga förslag beträffande sekreterarebefattningen.

Vidkommande härefter förslaget om uppförande å staten av en ordinarie kvinnlig bokhållare avser denna framställning, såsom departementschefen framhåller, icke tillförandet av en ny arbetskraft i direktionen utan endast överförande på ordinarie stat av en på extra stat anställd befattningshavare. Direktionen syftar härmed på den person, som förordnats att besörja bokhållargöromålen vid lärarinnornas pensionsanstalt. Dessa göromål anförtroddes redan under anstaltens första verksamhetsår åt en kvinnlig tjänstinnehavare och bestämdes hennes arvode till 2,400 kronor om året. Då den nya lönestaten trädde i kraft, förordnades hon till bokhållare på extra stat med enahanda arvode, vilket utgick från anslaget till vikariatsersättningar m. m. Nu har direktionen ansett de henne åliggande göromål vara av sådan art, att hon borde överföras på ordinarie stat; och skulle hennes avlöningsförmåner bliva lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg å respektive 1,100 kronor, 900 kronor och 200 kronor, tillsammans 2,200 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor efter 5, 10 och 15 år.

Statskontoret har väl tillstyrkt befattningens uppförande å ordinarie stat men i fråga om avlöningen ansett tillräckliga skäl icke föreligga att i förevarande fall inrätta en särskild, högre lönetyp än de nuvarande tre

Ordinarie
kvinnlig
bokhållare.

normalgraderna. Ämbetsverket har i stället föreslagit, att hon hänföres till tredje lönegraden med begynnelselön av 2,000 kronor och 2 ålders-tillägg, vardera å 200 kronor. Därest den nuvarande innehavaren av befattningen komme att utnämnas till den nya tjänsten och under förutsättning att 1912 års kungörelse angående allmänna villkor och bestämmelser för kvinnliga biträdesbefattningar bleve å tjänsten tillämplig, kunde direktionen bereda henne lönefyllnad till så stort belopp, att hon skulle komma i åtnjutande av samma avlöning som den, hon nu uppbar. Hon borde tillika för uppflyttning i högre lönegrad få räkna sig till godo sin föregående tjänstgöring såsom extra bokhållare i verket och skulle följaktligen vid den nya tjänstens tillträdande hava intjänat ett ålderstillägg.

Departementschefen har anslutit sig till statskontorets uppfattning och finner sig även utskottet böra biträda denna hemställan. Utskottet vill särskilt framhålla, att det synes vara nödigt tillse, att den ifrågasatta förändringen av tjänsten icke åstadkommer någon minskning i den nuvarande innehavarens avlöningsförmåner. Detta förhållande torde emellertid bliva tillgodosett genom bifall till förslaget om rätt för henne att tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring i verket och således omedelbart, därest hon utnämnes till tjänsten, komma i åtnjutande av första ålderstillägget samt genom den ifrågasatta lönefyllnaden till belopp av 200 kronor.

Framställningen avser vidare, som nämnt, förbättring av avlöningsförmånerna dels för de hos direktionen anställda båda kvinnliga skrivbiträdena dels ock för vaktmästaren därstädes.

Förbättrad
avlöning för
de kvinnliga
skrivbiträ-
dena och
vaktmästaren.

Beträffande först de båda skrivbiträdena har direktionen hemställt, att, enär deras tjänstgöring finge anses vara av mera kvalificerad art, deras avlöningsförhållanden måtte bestämmas i öfverensstämmelse med vad som i allmänhet gäller för kvinnliga biträden av andra lönegraden eller till 1,600 kronor, varav lön 900 kronor, tjänstgöringspenningar 550 kronor och ortstillägg 150 kronor, samt två ålderstillägg, vardera å 200 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring.

Statskontoret har tillstyrkt förslaget, vilket även upptagits av Kungl. Maj:t. Utskottet anser sig på de i statsrådsprotokollet åberopade skäl böra biträda framställningen även i denna del.

I avseende å den hos direktionen anställda vaktmästaren har hemställts, att dennes avlöningsförmåner måtte bestämmas efter den avlöningstyp, som vore eller kunde bliva fastställd för förste vaktmästare vid de centrala verken, med bibehållande av honom tillkommande naturaförmåner, nämligen fri bostad och bränsle. På de i statsrådsprotokollet anförda

skäl finner sig utskottet böra biträda jämväl nu förevarande framställning. Då de omförmälda naturaförmånerna utgå för extra arbete utöver vaktmästargöromålen, synes intet vara att erinra mot att han får behålla dessa förmåner. Utskottet vill i detta sammanhang erinra, att frågan om allmän reglering av vaktmästares avlöningsförhållanden för närvarande är beroende på riksdagens prövning. De bestämmelser, som därvid kunna varda av riksdagen meddelade, torde alltså böra vinna tillämpning jämväl å här ifrågavarande vaktmästare.

Slutligen har framställning gjorts om höjning dels av förslagsanslaget till ålderstillägg från 3,000 kronor till 4,000 kronor dels ock av anslaget till vikariatsersättningar, arvoden åt amanuenser, extra biträden m. m. från 9,800 kronor till 10,000 kronor. Jämväl dessa förslag finner sig utskottet böra förorda.

Höjning av
anslagen till
ålderstillägg
samt vikariatsersättningar m. m.

Samtliga ifrågasatta förändringar torde böra vinna tillämpning från och med den 1 januari 1919.

Utskottet, som för övrigt icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts proposition, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 349 angående ändringar i staten för folkskollärarnas pensionsinrättning må av riksdagen bifallas samt att de förändrade bestämmelserna må tillämpas från och med den 1 januari 1919.

Stockholm den 31 maj 1918.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Hallin, Nilson* i Kristinehamn, *Wickman, Roos, Jönsson, Schyller* och *Hedenström* samt
av andra kammaren: herrar *Kristensson, Carlson* i Herrljunga, *Berg* i Munkfors, *Borg, Bogren, Henrikson, Lovén* och *Kahlström*.